

Torniööbik

Haanja ja Rõuge valla ühisleht

Nr 1 (1) Suvi 2015

Hea uue lehe lugeja! Äsja on valminud esimene ühine Haanja ja Rõuge valla leht, mis on järjekordne samm ja näide heast koostööst omavalitsuste vahel ning tõestuseks, et omavalitsuste erinevate valdkondade arendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks on ka teisi teid peale omavalitsuse liitmise. Selleks võlukepikeks on tõhus koostöö omavalitsuste vahel.

Koostööd on Haanja vald teinud erinevates valdkondades erinevate omavalitustega. Nii näiteks toetavad Haanja Puhke- ja Spordikeskuse suusaradade hooldust Võru linn, Rõuge, Sõmerpalu, Vastseliina ja Võru vald. Üheskoos Vastseliinaga korraldame õpilastransporti. Turismialaseid projekte oleme teinud läbi aastate mitme naaberomavalitsusega, kuid kõige tihedam koostöö on seni olnud Rõuge vallaga.

Esimesed koostööprojektid, mida alustasime koos Rõugega, olid üheksakümnendate aastate teisel poolel, kui Haanja vald toetas piirkondliku hooldekodu rajamist Rõuge valda. Sellele järgnesid mitmeformaalsed kokkulepped, et spordivaldkonnas arendab Haanja vald maakondlikku talispordikeskust ning Rõuge vald toetab eelnimetatud arengusuunda. Haanja vald ei raja enda territooriumile täismõõtmetega võimlat, vaid piirdub väikese kooli spordisaaliga ning saab tarbida võimla kasutamise teenust Rõuges. Sellele järgnesid mitmed ühised rahvusvahelised turismi- ja kultuurialased projektid koos Venemaa ja Läti partneritega. Eelmisel aastal valmis ühine infoportaal kaupade ja teenuste pakujatele, www.kohalikule.ee. Ka käesoleval aastal on käimas mitmed sotsiaal- ja noorsootöö alased ühisprojektid.

Käesoleva aasta kevadel kohtusime Rõuge valla inimestega ning panime kirja, mida võiks veel ühiselt teha. Kokkuvõtte koostamisest on tehtud ning mitmeid ettepanekuid kavandame Haanja valla arengukavasse ning proovime neid jõudumööda ellu viia.

Täna nii Rõuge kui Haanja vallavalitsuse, hallatavate asutuste ning seltside inimesi, kes on panustanud ning jätkavad panustamist koostööprojektidesse.

Üks vanasõna ütleb „Üksi jõuab kiiremini, koostöös kaugemale“. Kutsun kõiki inimesi koostööle ning et ühiselt kaugemale jõuda, selleks soovin ma kõigile kannatust ning jõudu ja jaksu.

Ilusat suve!

Juri Gotmans,
Haanja vallavanem

Üheskoos edasi!

Head Rõuge ja Haanja inimesed! Oleme oma infojagamisega jõudnud järjekordse verstapostini: valminud on esimene Rõuge ja Haanja valla ühine ajaleht. Varem oleme koos loonud kuulutusteportaali Kohalikule.ee, oleme teinud ühise elektroonilise kultuurikalendri, mis on leitav valdade kodulehtedelt, oleme vastastikku levitanud naabervalla infolehti ning oleme teinud koostööd valdade tutvustamisel erinevatel messidel.

Põhjuseid, miks me oleme teinud samme ühise inforuumi loomiseks, on mitmeid. Esiteks on meil väga palju ühist infot, mida vastastikku levitades väldime dubleerimist ning teiseks, läbi ühise inforuumi me suudame liita kogukondi. Kogukondade liitmine on meie piirkonnas kindlasti oluline, kuna tihti peale me ei tea, mida meie naabrid teevad. Läbi ühise ajalehe me kindlasti parandame info liikumist valdade vahel ning loodetavasti toome rohkem inimesi ka meie üritustele. See kõik annab kogukondadele hea aluse koostöökohtade leidmiseks ning aitab kindlasti kaasa omavahelise läbikäimise suurendamisele.

Lehte kavatsime hakata välja andma kord kvartalis ning kindlasti ei soovi me, et leht oleks vaid vallavalitsuste häälekandja. Sellesse saab panustada igapäevaste meiega. Seega kui teil on mõtteid või ettepanekuid, millest lehest kirjutada või soovite ise kaastöid saata, siis need on väga oodatud, kuna meie eesmärgiks on see, et tulevikus kasvaks meie ühine ajaleht valdade häälekandjast meie inimeste häälekandjaks. Leheruumi jagamisel ei lähtu me kindlasti valdade suurusest vaid sellest, mida meie inimesed ise soovivad oma kaaskodanikele teada anda. Ootan igapäevast aktiivset panust meie ühise ajalehe loomisel!

Päikeselisest suve meile kõigile!

Tiit Toots,
Rõuge vallavanem

Torniööbik – et kostaks kaugemale!

Armas lugeja, ma pole vist eriti originaalne öeldes, kui hea meel mul on, et see ajaleht lõpuks sinuni on jõudnud. Esimese ööbikutibu munast koorumine võttis küll plaanitud kauem aega, kuid loodetavasti sai ta seda parem. Jõudsin materjali koondades juba mitu korda mõelda sellele, et peaks vist poogna jao leheruumi juurde kauplema, aga lõpuks sain siiski ühe poognaga hakkama.

Lehe nimi – Torniööbik – tuleb ilmselt paljudele teist üllatusena, sest otsustasime meeskonnaga ühiselt, et enne ajalehe ilmumist seda väga ametlikult ja laialt ei kuuluta. Kes taipas küsida, see sai teada.

Kes või mis on torniööbik? Haudusime oma meeskonnaga välja täiesti uue linnuliigi, kes erinevalt oma arglikest põõsastest siristavatest sugulastest on loonud pesa Eestimaa kõrgeimasse tippu. Hoiab sealt meie tegemistel silma peal ja vahendab nii siia- kui sinnapoole torni, mis naabrite pool teoksil. Heade naabritena ühendasime oma kaks sümbolit, lisasime pisut huumorit ja leidsime, et see kombinatsioon on just see, mis tarvis: kõrgelt tornist näeb ööbik hästi, mis ümberringi toimub, ja kui ta seda sealt torni tipust rõkkab, on ka kaugemale kuulda.

Kui rääkida veel erinevatest nimevariantidest, siis neid laekus meie üleskutse peale kokku kümme, lisaks meie enda meeskonna jooksvalt kogutud mõtteväljatused. Nimevariante oli nii tõsiseid kui humoorikaid. Mõned näited: Mägilane, Haani-Rõugõ Uudis, Haanja-Rõuge Hääle Ruupor, Rõõnja Uudised, Haanjamaa Säutsud, Haanimaa Elo, Mägede Hääle, Haarõ, Kinguharja Hääle, Ööbikumuna, Rõunja Teataja ... Suur aitäh teile kõigile, Margus, Vivian, Maive, Merle, Jaanus ja Reelika ning muudugi meie oma meeskond: Tiia, Reelika, Tiit, Juri, Aivar, Karel ja Jaanus! Torniööbiku joonistas pildiks Andres Varustin ja meie ise jäime küll tulemusega väga rahule. Loodame, et meeldib ka teile!

Ajaleht on väga avatud kaastööle kõigiga, kes oma kodukülas ja kogukonnas miskit korda on saanud. Kuna lehel on vaid üks toimetaja, ei ole lootustki igale poole kohale jõuda, seega kirjutage kohe südamest!

Järgmine Torniööbik ilmub septembris ning oma kirjutisi sellesse võib saata juba praegu. Et leht jõuaks õigel ajal trüki, tuleks materjalid saata aadressile infoleht@rauge.ee hiljemalt 31. augustil. Samuti võite mulle kirjutada, kui teil on ajalehe kohta mõtteid ja ettepanekuid. Püüan nendega mõistlikkuse piires kindlasti arvestada.

Soovin teile head lugemist ja kirjutamist ning Torniööbikule tuult tiibadesse!

Viivika Nagel,
Torniööbiku toimetaja

Rõuge, Varstu ja Haanja loovad hoolivat kogukonda

Ühiskond ootab edukaid ja positiivseid inimesi, kes hoiavad üleval ja kaitsevad Eesti riiki nii, et igapäev oleks õnnelik. Täna teismelised noored on kümnekonna aasta pärast valitsev põlvkond, kes teeb otsuseid oma kogukonna või riigi üle. Kodukohast kaasa antav kogemus on see, mis mõjutab mitte ainult noore elu, vaid läbi noorte valiku ka kogukonda, meie maakonna mõistes tervet Võrumaad. Kuidas muuta kogukond noori toetavaks, kuidas ebaõnnestumisi mitte häbistada vaid muuta nad arendavaks kogemuseks, kuidas suurendada noorte edulugude ja kogukonda toetavate lugude arvu ja mahtu?

Rõuge, Varstu ja Haanja vald alustasid 2014. aastal koostööprojekti „Hooliv kogukond“, mida viiakse ellu Euroopa Majanduspiirkonna toetuste programmi „Riskilapsed ja -noored“ avatud taotlusvooru „Kogukondlikud kuriteoennetuslikud algatused“ toetusel. Projekti tegevuste tulemusena muutub lapsi ja noori ümbritsev keskkond toetavaks ja turvaliseks ning laste ja noorte vajadusi arvestavaks, mis väljendub laste- ja noortekesksetes kogukonna tulevikuplaanides ning elluviidavates algatustes.

Kõigis kolmes piirkonnas on moodustatud noori toetav võrgustik. Võrgustiku liikmed on saanud koolitustel teadmisi nii koostööst kui kaasamisest. Noortega koos on toimunud mahukad arutelud, et saada teada nende arvamused ja ideed oma kogukondade kohta ja. Ideedest on valminud tegevuskava, mida noored sel suvel ellu viima asuvad.

Sotsiaalne lähiruum ühiskonnaellu integreerijana

Töös noortega on stiimuliks homne rõõm: alustades lihtsamatest õnnestumistest, lõpetades suu-

rema vastutuse ja kohusetundega. Lapsekeskselt tegutsedes ning nende tänaseid ja homseid rõõme silmapiiril hoides saame oodatavaid tulemusi, keskendume noorte tegemistesse ja õpetada oskusi, mille toel kasvab inimene, kes on aus, ettevõtlik ning teab, et ühiskonda hävitavad teod või sotsiaaltoetused ei ole lahendus.

Noortele on projektis edukogemuse saamiseks ette nähtud 4500 eurot oma ideede elluviimiseks. Oluline on, et kõik tegevused käivad kogukondlikus koostöös ja vedajad on noored. Sel suvel ja sügisel viivad noored oma kodukohtades ellu järgmisi algatusi: Rõuge vallas arendatakse noorte suvisteks tegevusteks ja puhkuseks välja aktiivtegevuspaik, pööratakse koos terviseklubi-ga tähelepanu tervislikule toitumisele, soetades vahendeid ja viies ellu erinevaid teemaga seotud tegevusi ning pööratakse suuremat tähelepanu turvalisusele kogukonnas. Nursi külas korrastatakse võrkpalliplats, toimub laste ja noorte voliturniir. Varstu vallas Krabil ehitatakse lastele uued atraktsioonid, korrastatakse küla ümbrus ja keskus ning laste mänguväljak, Varstu suvine supluskoht saab värskendust, püütakse värskendada ka staadion ja sellel olevaid sportimiskoh-ti. Haanja noored soovivad uuendada noortetoa vahendeid, et mitmekesistada tegevusi, lisaks hakkavad neil augustist pihta tantsutrennid ja korrastatakse võrkpalliplats. Ruusmäe noored võtavad ette jalgpalliplatsi korrastamise ja sportliku päeva võrkpalli seltsis.

Rõuge, Varstu ja Haanja projektimeeskonnad on senise tegevuse jooksul saanud palju positiivseid emotsioone ja julgustavad ka teisi paikkondi vaatama oma kodukohta läbi noorte silmade!

Kerli Kõiv,
Rõuge valla noorsootöö spetsialist,
projektijuht

Elutöö preemia ei tähenda, et võib rahulikult pensionipõlve nautima jääda!

Kui tavaliselt satun Antsu juurde koos turistigruppidega ning ta räägib meile Rõuge koduloost, Ööbikuoru vesitöökoja ajaloost ning veejõujaama tööpõhimõtetest, siis seekord võtame muuseumitares istet kavatsusega rääkida ainult temast endast.

Ants Eigi sai 2014. aastal Rõuge valla elutöö preemia auhinna. Nagu autasu nimigi ütleb, on mees selle heaks töötanud suure osa oma elust, alustades juba nõukogude aja lõpus turismi arendamist Ööbikuoru serval, hiljem Rõuge ajalugu uurides ja talletades ning taastades ühe Rõuge jaoks olulise maamärgi, Ööbikuoru hüdrotookoja. Seesama hüdrotookoja taastamine pälvib oma esimese tunnustuse juba aastal 2011, kui selle eest anti Antsule ja tema meeskonnale välja Rõuge valla kohaliku elu edendaja auhinna.

Räägi, kuidas sa siia Rõugesse sattusid. Sa ei tulnud siia ju kohe turismi arendama, vaid midagi muud tegema?

„No kui aus olla, siis päriselt siia kolides tulin ma küll selle plaaniga. See ei juhtunud küll kohe esimest korda Rõugesse sattudes, vaid umbes 15 aastat hiljem. Esimest korda tulin ma siia 73. aasta kevadel – pruudile külla. Me töötasime Tallinnas koos ühes asutuses, seal saime tuttavaks. Samal aastal me ka abiellusime ja siis hakkasimegi siin sagedamini suvitama käima. Ma ise olen tegelikult pärit Virumaalt Rakvere linna lähedalt. Seal oli mul säilinud kihk taluelu järele. Tallinnas elamine ei olnud minu jaoks, seal ma tundsin ennast halvasti.

Päriselt tulin Rõugesse aastal 1989 ja kohe algusest peale oli plaan siin turismi edendada hakata. Olen eluaeg tahtnud pigem omaette tegutseda, mitte kellast kellani riigitööd käia, kuigi ka seda on tulnud omajagu teha. Rõuge meeldis mulle algusest peale väga, nii siinne loodus kui see koht, kus elan.

Alguses, kui ma polnud veel pensioniealine, käisin Rõuge soovhoosis tööl, olin ehitusala insener. Seda tööd ma muidugi kaua ei teinud, kogu aeg mõlkus meele oma ettevõtte ja kämpingu rajamine. Tasapisi hakkasin seda unistust täide viima.“

Mis ametit sa enne siia tulemist Tallinnas pidasid?

„Ma olin insener autotranspordi arvutuskeskuses, tegelesin seal automatiseeritud juhtimissüsteemide projekteerimisega. Tegime esimesi algelisi andmetöötlemisi arvutitega. Arvutid olid terve toa suurus ja info jooksis magnetlin-

tidel. Nii et olin IT-mees.“

Kuidas oma ettevõtte alustamine minema hakkas?

„Esimesed kaks kämpingut ehitasin täitsa ise vähese rahaga valmis, kolmanda ka peaaegu. Siis, et seda asja korralikult käivitada, sain EAS-ilt laenu. Tolleks ajaks oli käes juba 90ndate keskpaik, laenu rahaga ehitasin välja vee- ja kanalisatsioonühendused ning elektrid. Esimesed kolm maja said käima, rahvas hakkas tasapisi liikuma. Oli näha, et turgu on ning ehitasin juurde mõned puittelgid. Edasi tulid veel kaks suuremat maja. Olin esimene sellesarnase majutuse pakkuja siinkandis ja minu teada pole seda tüüpi majutust ka praegu kellelgi teisel.“

Nii et konkurentsi tol ajal eriti ei olnud?

„Konkurentsi tõesti polnud, aga ega sellesse ärisse eriti usutud küll. Kui soovhoosis töötasin ja seal ütlesin, et ma hakkan siin turismiga tegelema, siis öeldi mulle sageli, et oh, linnamees, mis sa nalja teed! Siin on kogu aeg ikka põldu haritud ja karja peetud, mis turismijuttu sa siin ajad?“

Tegelikult pakkus Ilme (Antsu abikaasa) vanaema siinsamas majutusteenust juba enne 1940. aastat. Pidas pansionaati, majutas suviti puhkajaid. Oma maja neli tuba üüriti välja, pere ise elas sel ajal aias.“

Ants teadis ja kujutas ette, kuidas majutusäri käima tõmmata. Enda sõnul on tal ka õnneks läinud, asukoht on soodne ja ümbrus imeilus. Kämpinguid on kolmes erinevas suurus ja hinnaklassis, nii et sobiva leidmisega ei tohiks küll kellelgi probleemi olla.

80ndate aastate lõpus ei kolunud siiski terve pere Tallinnast Rõugesse, vaid ainult pereisa üksi. Lapsed käisid siis veel koolis ning jäid emaga Tallinna. Talus elas siis veel Antsu ämm, kellega mehel tuli ühe katuse alla ära mahtuda. Ja mahtusidki. Abikaasa Ilme ja lapsed käisid nädalavahetusel Rõugesse appi.

Pärast ämma siit ilmast lahkumist hakkas Ants arendama ideed muuseumi asutamisest. Aasta oli siis 2005 ning ka Ilme tuli Tallinnast ära. Lapsed olid siis juba täiskasvanud. Teeme väikeste kõrvalepõike ning räägime Antsu perest. Oma abikaasast Ilmest räägib Ants napilt, aga soojalt, et Ilme on väga hea ja armas inimene, väga toimekas ja seltskondlik. Ants ise eriti seltskondlik ei ole. Praeguseks on juba üle 40 aasta abielus oldud, ja see on olnud, nagu Ants ütleb, täitsa tore aeg. On olnud õnne ja on olnud arusaamatusi, suurt häda pole olnud. Lapsi on paaril kaks:

Ants demonstreerib, kuidas suurt metallipuuri inimjõul tööle saada. Foto: Viivika Nagel

tütar Maris ja poeg Mart, mõlemad praeguseks kolmekümnendates, abielus ja mõlemad on samuti poja ja tütre vanemad. Elavad nad mõlemad Tallinnas, Mart on rahvusvahelises firmas finantsjuht ning Maris töötab haigekassas. Marise abikaasa David on muide ka hokimängija ja on isegi Rõuge Snaiprite koosseisus jääl olnud.

Kogu pere toetas Antsu muuseumi avamise mõtet ning aitas selle teostamisele jõudumööda kaasa. Ideest valmimiseni kulus veel mitu aastat, kilode kaupa paberit ja tundide kaupa erinevate asutuste uste kulutamist. Õnneks ei teinud ükski ametkond bürokraatiaga ületamatult suuri takistusi ning 2009. aastal sai Ants loa tegutseda. Läks lahti kibe ehitustöö ning juba 2011. aasta maikuu esimesel päeval avati koos turismihooajaga ka uhiuus Ööbikuoru hüdrotookoda-muuseum.

Muuseumi alumisel korrusel on vana metallitöökoja ning veejõujaama seadmed, ülemisel korrusel aga Rõuge kodulugu ja vana aja elu üldiselt tutvustav väljapanek. Ants hoiab muuseumi, eriti selle teist korrust, pidevas täienemises. Käib vanakraamilaatadel ja hangib eksponaate juurde. Eks ta üks kulukas hobi ole, külastajaid võiks muuseumi alati rohkem olla. Ööbikuorgu tullakse ikka tavaliselt vesioinast taga nõudma, paljud pööravad muuseumiüksel ümber, pidades 2-eurost piletihinna liialt kalliks. Kuid kes kord juba sisse astunud, see ei kahetse. Mehi huvitavad masinad väga. Naised tunnevad huvi koduloo vastu, kuid järjega metallitöökojani jõudes eelistavad sageli uksele jääda.

Kuidas Ööbikuorg on ajas muutunud?

„Meie puhkeküla maa-ala on küll palju muutunud. Kui siia tulin, oli seal mets ja padrik. Praeguste

kämpingute alal oli lage maa. 1976. aasta üliõpilasmalev istutas sinna pärnad, saared ja tammed. Saared ei läinud kasvama, aga tammed ja pärnad on praegu juba täitsa suured. Juba siis, kui kämpingut rajama hakkasin, olid nad suured, nende alla oma majakesi ehitama hakkasingi.

Nõlva pealt võtsin võsa maha, sain seal endale mitme aasta küttepuud. Ja sinna teingi oma puhkemajad. Nii et olen aidanud ka Rõuget ilusamaks teha sellega, et selle hea vaatega mäenõlva tegin lagedaks ja korda.

Ka siin talus, kus elame, olen kõvasti ehitanud. Varem toodi vett ämbriga allikalt, aga mina otsustasin teha kaevu. Rõngad olid ammu olemas, aga täpselt ei teadnud, kuidas kaevu tegemine käib. Veeretasin esimese rõnga paika ja hakkasin seest kaevama. Kui seest tühi, langes rõngas madalamale ja nii see kaev rõngas rõnga järel paika sai. Kokku viis rõngast, ja see kaev teenib meid ustavalt tänase päevani. Elumaja alla sai ka kelder ehitatud. Varem oli kelder muuseumihoone all.

Ööbikuorg ise ei olegi väga palju muutunud. Teerajad ja neil jalutajad on siin alati olnud, nii kaua kui ma mäletan. Korrastatud ja arendatud on seda ala küll: matkaradu ja treppe kohendatud, vaatetorn ja infokeskus ehitatud, muinasmaja ... Muidugi on juurde tekkinud ka konkurentsi. Rõõmu teeb Rõuge üldine arenemine, kas või need viimased ehitused alevikus: teed, kanalisatsioon ja veevarustus.“

Kuidas Rõuge sind kui sisse-rändajat omaks võttis?

„Rõuge on alati olnud tuntud kui ilus ja hea elukoht. Mind võeti siin hästi vastu, ei ole keegi kunagi ära ajanud. Olen saanud tegutseda ja oma asja ajada, vallaga on suhted head. Võib küll öelda, et on uhke olla rõugelane. Valla juhid on siin alati olnud edasipüüdlid. Tänu sellele, et meil on noored valla eesotsas, on vald arenenud. Siin toimub kogu aeg midagi ja rahvaarv muudkui kasvab!“

Millised on tüüpilised külastajad ja kämpingus peatujad?

„Üldiselt on inimesed ikka väga meeldivad, peamiselt peatutakse siin peredega. Suvapäevalisi pole meil palju käinud, aga oli aegu, kui siin ööbisid klassiekskursioonid. Kõige rohkem on Ööbikuoru kämpingus peatunud üksteist klassiekskursiooni aastas. Sel aastal on olnud ainult üks, nii et aastad pole kaugelki vennad. Eks koolides on ka rohkem meelepäevast läinud välismaale reisimine, Eestit enam nii väga mitmeks päevaks avastama ei söi-

detu.

Umbes kümnendik külastajaid on välismaalt. Tullakse nii internetist leitud reklaami peale kui satutakse juhuslikult uksele taha, mõnikord isegi öisel ajal. Jõudumööda võtame ikka kõik vastu. Kord tulid siia kaks austraallast ja kui küsisin, kuidas nad meid leidsid, sain vastuseks, et Hollandi sõbrad soovitasid! Nii et meil on ka oma rahvusvaheline klientuur täitsa olemas. Kui nendega suhtlemisel minu saksa ja vene keele oskusest ei piisa, siis aitab tütar inglise keelega. Helistan talle ja räägin jutu ära, siis annan telefoni külalisele, kes räägib oma jutu inglise keeles ning Maris vahendab meie omavahelist suhtlemist. Seni oleme niimoodi väga edukalt hakkama saanud.

Nalja saab muidugi ka. Kord sõitis üks mees kohale, astus minust mööda üle silla saunaukse juurde, vaatas sauna sisse. Läksin talle järele ja uurisin, kas saan kuidagi aidata.

„Kuskohas siin need Piusa koopad on?“ küsis külaline.

Kui ütlesin, et minu saunas küll Piusa koopaid ei ole, vaid hoopis teises maakonnas siit mitmekümne kilomeetri kaugusel, siis väitis mees, et see on võimatu, GPS juhatas ta siia. Nii et tehnikat ei tasu ka alati pimesi usaldada.“

Oled nüüd juba 78-aastane, võiksid pensionipõlvest rõõmu tunda ja jalad seinale visata. Mis sind sunnib ikkagi edasi rabelema, muuseumi ja turistidega jändama?

„Mulle meeldib kõik see, mida ma teen. Tegeleksin sellega kogu aeg ja kuni surmani, aga kardan, et surm tuleb liiga vara. Praegu ikkagi hakkab tervis juba tasapisi üles ütlema, pean tegemisi vähehaaval tagasi tõmbama. Päris kinni kogu seda asja panna ei saa ega taha, sest oleme üsna tuntud ja meid teatakse. Ei taha oma kliente alt vedada.“

Sellise entusiastliku noodiga oma jutujamase lõpetamegi ning vaatame veel korra koos muuseumi ringi, enne kui end minekule asutan. Seinal on väljapanek veel ühest Antsu hobist, ekliibrised. Kuigi nende hulk Antsu kogus ulatub tuhandetesse, on see tema sõnul üsna tagasihoidlik number. Noorematele lugejatele teadmiseks: ekliibris (ld k *ex libris*) on raamatu omanikumärk, millega endale kuuluvaid raamatuid märgistada.

Lõpetuseks palun Antsul nimetada Tornioöbiku septembrikuise numbril tarvis kedagi, kellega lugu teha. Kelle Ants välja pakkus, jääb esialgu saladuseks – oodake sügisest lehte!

Viivika Nagel

Baltikumi kõrgeima asukohaga kohvik asub Suurel Munamäel

Siia kõrgele mäkke, kauni Eestimaa vaatlemise torni, keset ürgset metsa, oleme loonud ühe hubase suvekohviku nimega „Kohvik 318“. Soovime, et meie armas kohvik leiaks koha ka kohalike südameis ning annab teile põhjuse „mägimatkaks“ ja nautlemiseks.

Kolm üks kaheksa on meie nimi, sest uhkusega oleme Baltikumi kõrgeimal paiknevat kohvik. Täpsustame nõnda palju, et kaasaegsed teavased mõõtmised on hinnanud Suure Munamäe 317,2 või 317,4 m, varasemad 318 meetri kõrgusele merepinnast. Kuna aga kohvik toetub torni kindlale vundamendile, siis oleme

318.

Tavalisel päikeselisel suvepäeval muutume Paabeli torniks, sest rahvas saabub kaunist Eestimaad kaema igast maailma otsast. Õnneks ei tekita keeltesegadust cappuccino või caffè latte ning huvitaval kombel saadakse jäätisesuunalise orienteerumisega sõnatult hakkama. Nautlejaid jagub neil päevil nii kohvikusse kui ka metsa alla.

Pilvised päevad on rahulikumat ja on mahti tornist ilma vaadelda: Rõuges paisab päike, Ruusmäel vikerkaar, vahepeal kallab vihma. Kohviku värske pererahvas ootab äikesetorni, sest torni pidi siis õudusfilmilikult

kumisema ja valgusemärg olevat ülim. Tõistel salahetkedel on õnnestunud tabada ka päikeseloojangut, pimedal ööl tähistavast ja kuud. Loodame, et tulevikus õnnestub neid erilisi hetki ka teiega rohkem jagada.

Sealjuures teadke, et kõik sihtpunkti 318 jõudjad tõestavad endile, et nad endiselt vaprad, tugevad ja ilusad on. Tulge ja kaage perra, meie ootame teid!

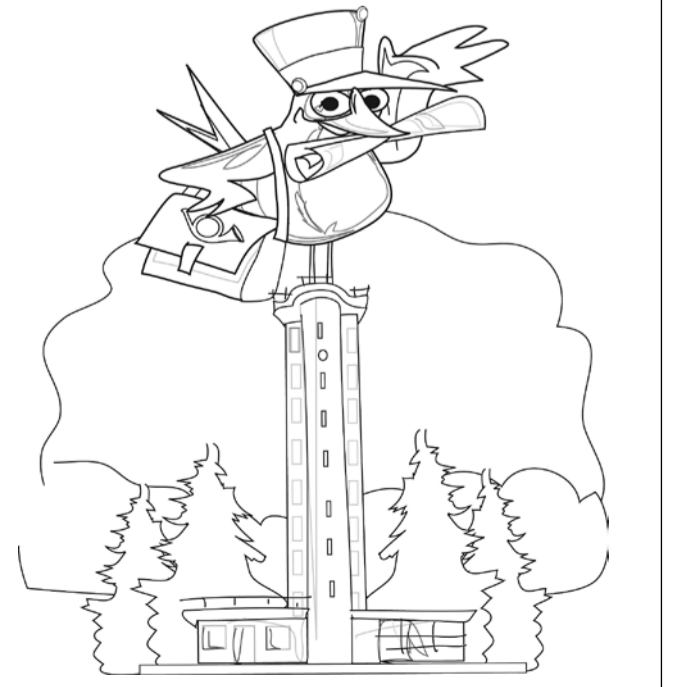
Kohvik 318 on avatud kuni 15. septembrini järgmistel aegadel:

E–N kell 10–18
R ja L kell 10–20
P kell 10–18

Lastenurk Ööbikumuna

Tere tere kõigile!
Mina olen tornioöbik, tegin oma pesa Suure Munamäe vaatetorni tippu ja hakkasin seal Haanja ja Rõuge rahvale uudiseid siristama. Värv mind ära!

Pilt: Andres Varustin

*Killuke murdus aastate puust,
pisike küll, samas tohutu suur.
Sünnipäev viis ta endaga kaasa,
nii ongi kingiks jälle üks aasta.*

Õnnitleme meie valdade eakaid sünnipäevalapsi!

Kuna tegu on selle aastanumbri esimese ajalehega, toome teieni kõik sünnipäevalapsed aasta algusest kuni järgmise Tornioöbiku ilmuniseni.

JAANUAR

Valdeko Palm	Rõuge	3.01	91
Esmeralda Värnomaasing	Rõuge	16.01	91
Leida Kraani	Haanja	1.01	85
Karl Mikkelsaar	Haanja	10.01	85
Renata Pruus	Rõuge	26.01	85
Õie Tagamets	Rõuge	11.01	80
Aino Loog	Haanja	12.01	80
Villu Linnas	Rõuge	2.01	75
Vaida Reilson	Haanja	13.01	75
Maimu Maran	Rõuge	16.01	75
Teo Tammesoo	Rõuge	1.01	70
Malle Raudsep	Haanja	5.01	70
Olvi Grünthal	Rõuge	16.01	70
Viia Saaremaa	Rõuge	31.01	70

VEEBRUAR

Veera Öunapuu	Haanja	23.02	96
Irene-Vilhelmine Potsepp	Haanja	23.02	91
Aino Vähi	Rõuge	4.02	90
Salme-Armilda Kann	Rõuge	24.02	90
Viktor Saar	Haanja	25.02	80
Silvia Goos	Rõuge	27.02	80
Lehte Vene	Rõuge	3.02	75
Koit Allas	Haanja	6.02	75
Aaro Allas	Rõuge	22.02	70

MÄRTS

Leida-Hermine Raag	Rõuge	1.03	98
Senni-Helmeliide Koemets	Haanja	23.03	93
Koidula Sokk	Rõuge	14.03	92
Valve Kriisa	Haanja	18.03	92
Alilia Ungru	Haanja	29.03	92
Leida Viks	Rõuge	6.03	91
Eha Tigane	Haanja	30.03	91

Ellen Võsu	Haanja	14.03	85
Kalju Loorits	Rõuge	16.03	85
Karin Laine	Rõuge	17.03	85
August Raudsepp	Rõuge	30.03	80
Laine Kimask	Rõuge	31.03	80
Helve Ummelk	Haanja	3.03	75
Enn Eelmaa	Haanja	6.03	75
Laidi Pajumets	Rõuge	22.03	75
Aivo Vaslamägi	Rõuge	26.03	75
Vaike Körtsmann	Haanja	22.03	70
Ülo Kalkun	Rõuge	24.03	70
Silvi Selts	Haanja	26.03	70
Õie Kender	Haanja	30.03	70

APRILL

Armanda Reiljan	Rõuge	27.04	91
Margareta Ojaste	Haanja	2.04	85
Õie Kristmann	Haanja	1.04	80
Ilme Ernits	Haanja	24.04	80
Helju Jänes	Haanja	30.04	80
Vello Moks	Haanja	23.04	75
Maimu Kõiv	Haanja	10.04	70
Väino Palo	Haanja	20.04	70

MAI

Voldemar Vumba	Rõuge	28.05	94
Salme Pettai	Rõuge	6.05	90
Luise Tolm	Rõuge	10.05	85
Linda Šeludko	Rõuge	13.05	85
Aino Mölder	Haanja	6.05	75
Hilve Piir	Rõuge	17.05	75
Liivia Marge	Haanja	18.05	75
Heino Mee	Haanja	29.05	75
Liis Allas	Haanja	23.05	70

JUUNI

Aino Hallop	Rõuge	23.06	94
Armilde-Marie Reisenbuk	Rõuge	1.06	92
Eha Voitka	Rõuge	21.06	92
Maria Pilt	Rõuge	17.06	85
Endla Möttus	Rõuge	12.06	80
Hilja Peelo	Haanja	27.06	80
Ilme Kasak	Rõuge	3.06	75
Tõnis Kuus	Rõuge	4.06	75
Ülo Keel	Rõuge	15.06	75

Jaan Grünthal	Rõuge	24.06	75
Helju Kask	Rõuge	30.06	75
JUULI			
Imbi-Maria Saarna	Rõuge	19.07	90
Aino Rebane	Rõuge	18.07	85
Laine Salumäe	Haanja	5.07	80
Pavel Kivisaar	Haanja	14.07	80
Juuli Kuus	Rõuge	20.07	75
Maimu Hansberg	Haanja	23.07	75
Ülo Janson	Rõuge	6.07	70
Kalju Saks	Haanja	8.07	70
Lea-Reet Edesi	Haanja	16.07	70
Johan Palo	Rõuge	17.07	70
Viive Niilo	Haanja	22.07	70

AUGUST

Friida Perli	Rõuge	12.08	94
Aino Meema	Rõuge	27.08	94
Artur Kurg	Rõuge	28.08	94
Leida Liba	Rõuge	16.08	93
Elsa Lätte	Rõuge	16.08	92
Lydia Liivamägi	Rõuge	7.08	90
Voldemar Ojandu	Rõuge	11.08	90
Valter Pajumets	Rõuge	4.08	85
Eha Pajumets	Rõuge	22.08	85
Hermilde Teas	Haanja	22.08	85
Jaan Pärnapuu	Haanja	19.08	80
Maret Lett	Haanja	14.08	75
Valve Puusepp	Haanja	22.08	75
Reet Niilus	Rõuge	25.08	75
Eha Semjonova	Haanja	5.08	70
Hans Sarik	Haanja	6.08	70
Koidu Zirk	Haanja	14.08	70

SEPTEMBER

Natalia Allas	Rõuge	20.09	93
Atso Ernits	Haanja	15.09	85
Jaan Trolla	Haanja	20.09	85
Valter Säde	Haanja	20.09	80
Eha Tiivoja	Rõuge	25.09	80
Endla Kärg	Rõuge	1.09	75
Elju Sibul	Rõuge	9.09	70
Uno Pöder	Rõuge	18.09	70
Valentina Maasik	Rõuge	25.09	70

Rõuge spordipäev 2015

Rõuge vallavalitsus kutsub kõiki Haanja ja Rõuge inimesi muhedale tervisesportlikule päevale Viitina külakeskuse juurde laupäeval, 25. juulil. Spordipäev algab kell 11 ning kestab mõne tunni. Osaleda võivad kõik inimesed mudilastest eakateni, spordialad on jõukohased kõigile.

Päev algab kell 11 SEITSMEJÄRVEMAA SEITSMEVÕISTLUSEGA (korvpalli vabavisked, jalgpalli täpsuslöögid, kaugushüpe, kuulijänn, golf, noolevise ja paadisõit), millele paralleelselt saab osaleda ka kell 12 algaval KÕIGE KÕVEMA MEHE KONKURSIL ja kell 13 KÕIEVEO VÕISTLUSEL. Päeva teises pooles, kell 14 antakse start TRIATLONILE (100 m ujumist, 3 km rattasõitu, 500 m jooksu), mille võib ette võtta nii üksi kui kolmeliikmelise võistkonnaga.

Tulge kohale ja veetke koos meiega üks lõbus sportlik päev!

Mida Haanjas ja Rõuges veel teha?

23. juuli	Plaani karjamõis	Tanel Padari ja Tarvo Valmi kontsert
24.-26. juuli	Rogosi mõis	Poola kultuuripäevad
25. juuli	Viitina külakeskus	Rõuge valla spordipäev
26. juuli	Rogosi mõis	Corelli Music kontsert ja Jüri Kuuskemaa ajalootund
31. juuli	Suur Munamägi	Vana Baskini teatri etendus
1. august	Rõuge park	Rõuge Priitahtlike Pritsimeeste Kärja
4. august	Rõuge	Admiral Pitka luurevõistluse avamine
6.-9. august	Haanjamaa	Haanjamaa suitsusauna nädal
7. august	Ööbikuorg	Admiral Pitka luurevõistluse näidislahing
8. august	Rõuge	"Meie liigume" II Rõuge triatlon EKV VI etapp ja I Rõuge avaveeujumisvõistlus
8. august	Plaksi küla, Haanja	lloõdak
8. august	Luutsniku	Eestlaste päev
10. august	Rõuge Maarja kirik	Jaak Joala laulude kontsert (Koit Toome ja Jorma Puusaag)
16. august	Rogosi mõis	Suvelavastus "Sinise daami mõtisklused"
16. august	Luutsniku	Luutsniku külaselts 10
16. august	Ööbikuoru Villa	Eda-Ines Etti akustiline kontsert "Iseendale"
19. august	Rõuge maarja kirik	Eesti Rahvusmeeskooori kontsert
20. august	Muduri küla, Rõuge	Rõuge valla külade päev
21. august	Sänna	Punnvõrrede mäkketõusuvõistlus
22. august	Eha talu, Rõuge	Eesti noorte MV kestvusratsutamises
22. august	Ööbikuorg	BOCCIA võistkondlikud karikavõistlused
30. august	Sandisuu, Rõuge	Sandisuu Ummamuudu Külalaat
12. september	Rõuge	Meie Liigume I Rõuge kross-duatlon
13. september	Rogosi mõis	Rogosi sügislaat
26. september	Eesti Ema plats	Sügisandide näitus-degusteerimine

Lähemat infot kõikide sündmuste kohta saab valdade ja ürituste korraldajate kodulehtedelt, Facebookist ning valdade infolehtedest!

Haanja ja Rõuge põhikoolid lõpetasid sel aastal kokku 26 noort inimest:

Rõuge Põhikooli lõpetajad 2015:

I rida: Anne-Mari Männiste, Kadi Kuus, Marie Mustmaa, Kaspar Kõiv, Birgit Helian Rahnel, Siim Tikks. II rida: Hanna Loore Marjeta Salumäe, Kätriin Randla, Liis Laanesaar, Madli Noorkõiv, Hanna Lisette Helekivi, Keili Helekivi, Kristi Teder, Anette Pilt, Tanel Schönberg. III rida: klassijuhataja Liina Kaabel, Riho Tuusis, Elor Kalmus, Darian Tikks, Martin Pillai, Rasmus Janson. Foto: Jüri Kuusk

Haanja Põhikooli lõpetajad 2015:

Sander Jõgeva, Maria Aruoja, Andris Kõiv, Mirjam Vodi, Kevin Limbo, klassijuhataja Kadri Parts, Johann Kristjan Toots. Foto: Haanja kooli galerii

Tornioöbik soovib kõikidele noortele edu ja palju põnevaid tegemisi edasiseks!